

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie
Directie Klimaat

Behandeld door

Datum
18 oktober 2024

Kenmerk

Bijlage(n)

agenda

Omschrijving	Agenda voortgangsoverleg klimaat Landbouw & Landgebruik
Voorzitter	MKGG
Notulist	
Vergaderdatum en -tijd	10.15-11.00, 18 oktober 2024
Locatie	Online
Aanwezig	MLVVN, SLVVN, MKGG en ambtelijke ondersteuning

Stuk 4

Doel bespreking

- In dit gesprek wordt stilgestaan bij de voortgang van de klimaat- en energiemaatregelen voor landbouw en landgebruik en hoe knelpunten in de uitvoering kunnen worden weggenomen. Daarnaast wordt stilgestaan bij de voorbereiding van mogelijke 'alternatieve' maatregelen als de klimaat- en energiebesparingsdoelen niet behaald dreigen te worden.
- Het doel van dit gesprek is om procesafspraken te maken zodat in het voorjaar opties op tafel liggen om aan de Europese en nationaal-wettelijke verplichtingen te voldoen. Conform afspraak in het Regeerprogramma zal het kabinet 'alternatieve' maatregelen treffen als de klimaat- en energiedoelen niet binnen bereik zijn.
- De PBL-ramingen voor 2030 voor de drie sectoren o.b.v. de KEV2024 geven aan dat de doelen niet behaald dreigen te worden. Zij zijn als volgt:
 - Glastuinbouw: 5,8 (3,8-8,1) Mton CO₂-eq, t.o.v. het restemissiedoel van 4,3 Mton CO₂-eq.
 - Veehouderij & mestaanwending/akkerbouw: 16,2 (15,1-16,9) Mton CO₂-eq, t.o.v. het restemissiedoel van 13,6 Mton CO₂-eq.
 - Landgebruik: 4,8 (4,7-5,3) Mton CO₂-eq, t.o.v. het restemissiedoel van 1,8 Mton CO₂-eq.Dit betekent dat volgens de KEV 2024 alle drie de LVVN-sectoren niet op schema zitten voor doelbereik.
- Hieronder vindt u de geannoteerde agenda, onderverdeeld in 1) glastuinbouw, 2) veehouderij/akkerbouw, en 3) landgebruik. Bij elke subsector staan we eerst stil bij de voortgang van bestaande maatregelen en daarna bij sporen voor 'alternatief' beleid.

- De voortgang van bestaande maatregelen is geïnventariseerd in de bijlagen. Zie bijlage 1 voor glastuinbouw en bijlage 2 voor overig landbouw en landgebruik.¹

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Klimaat

Ons kenmerk
DGKE-K /

Agendapunt 1: Glastuinbouw - Beleid in uitvoering & 'alternatief' beleid

- Voor de glastuinbouw zijn enkele bestaande maatregelen die om aandacht vragen al besproken in de augustusbesluitvorming. Toen is stilgestaan bij de CO₂-heffing (herijking tarief), besluitvorming over de ETS2 opt-in, de bijmengverplichting groen gas en randvoorwaarden voor de transitie (netcongestie).
- De glastuinbouw ligt volgens de KEV 2024 nog niet op schema voor doelbereik, maar met deze maatregelen kan dat worden rechtgetrokken.
- Er is een tariefstudie uitgevoerd gericht op het bepalen van het tarief voor de CO₂ heffing glastuinbouw, die nodig is om het doel te halen.
- De KEV laat iets anders zien. Daarom is belangrijk om de verschillen te analyseren.
- Vooruitkijkend naar de voorjaarsbesluitvorming zijn er twee bespreekpunten.

Bespreekpunt 1: *Voorstel is dat onderstaande wordt voorbereid voor de voorjaarsbesluitvorming 2025. Heeft u hier aandachtspunten bij?*

- A. **Herijking van het tarief van de CO₂-heffing glastuinbouw op basis van een nieuwe tariefstudie**, inclusief een vershilanalyse tussen de oude tariefstudie en de KEV2024 van PBL. Dit sluit aan op de afspraak uit de augustusbesluitvorming om het tarief 1x per twee jaar te herijken, te beginnen in 2025. In de tariefstudie zal gerekend worden met scenario's voor de samenstelling van het instrumentarium, waarbij ook rekening wordt gehouden met het additionele verduurzamingseffect van andere instrumenten (zie ook hieronder).
- B. **Vormgeving van het beprijzingsinstrumentarium, waaronder besluit over ETS2 opt-in.** Voor de voorjaarsbesluitvorming worden verschillende varianten voor het beprijzingsinstrumentarium uitgewerkt. In de vormgeving van de varianten worden in ieder geval de volgende elementen meegenomen: de complexiteit voor de uitvoering, het effect op doelbereik, lasten voor tuinders en de afspraak in het convenant dat de glastuinbouw een eigen CO₂-prijs krijgt die het behalen van het restemissiedoel borgt. Parallel worden opties voor een (kosten)compensatieregeling voor bij de ETS2 opt-in gezamenlijk zo ver mogelijk uitgewerkt, conform afspraak augustusbesluitvorming.
- C. **Randvoorwaarden voor de transitie in de glastuinbouw.** In reguliere overleggen met de sector in convenantsverband wordt gewezen op knelpunten m.b.t. CO₂-levering² en netcongestie. In augustus hebben de SLVVN, SFIN en MKGG reeds afgesproken om met de convenantspartijen te bekijken welke acties mogelijk zijn om netcongestie voor de glastuinbouw te voorkomen. Het CO₂-leveringsvraagstuk vergt verdere verkenning van beleidsopties.

¹ De bijlagen zijn opgesteld op basis van informatie uit de workflowtool, het Regeerprogramma en de uitkomsten van de augustusbesluitvorming.

² De sector wijst bijvoorbeeld op spanningen tussen aanwending van CO₂ voor CCS versus levering aan de glastuinbouw (CCU).

Besprekspunt 2: *Het voornemen is om nog in 2024 een besluit te nemen over de scope van de bijmengverplichting groen gas en of de glastuinbouw hieronder valt. Heeft u hier aandachtspunten bij?*

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Klimaat

Ons kenmerk
DGKE-K /

Agendapunt 2: Veehouderij/akkerbouw - Beleid in uitvoering & eventueel 'alternatief' beleid

- De subsector veehouderij/akkerbouw ligt qua uitvoering niet op schema. Daarbij vragen qua beleid in uitvoering vooral de beëindigingsregelingen en de aanpak van de mestmarkt aandacht.

Besprekspunt 3: *Heeft u aandachtspunten voor de uitwerking en uitvoering van onderstaand beleid?*

A. Beëindigingsregelingen (huidig en nieuw)

- Onderdeel van de voorgenomen maatregelen uit het mestpakket is een nieuwe beëindigingsregeling. Budget voor deze nieuwe regeling moet nog gereserveerd worden. De wijze van invulling van deze regeling en de hoeveelheid aan financiële middelen heeft effect op de mate van klimaatwinst.
- KGG wil graag een actuele stand van zaken van bestaande beëindigingsregelingen in Mton/dieraantal.

B. Huidig mestbeleid draagt bij aan klimaatdoelen

- KGG hoort graag hoe en in welke mate de voortgang van het huidige mestbeleid bijdraagt aan de klimaatdoelen. Daarbij zal een vermindering van de mestproductie het meeste effect sorteren op de klimaatopgave.
- Ook maatregelen in de dagelijkse praktijk, zoals die voor duurzaam bodembeheer, kunnen een significant effect hebben.

- In aanvulling op bovenstaande maatregelen moet richting de Voorjaarsbesluitvorming uitgewerkt worden hoe innovatie en doelsturing daadwerkelijk gaan bijdragen aan het behalen van de klimaatdoelen.
- Een combinatie van sporen is waarschijnlijk nodig voor klimaatdoelbereik.

Besprekspunt 4: *Bent u akkoord met concretisering van onderstaande oplossingsrichtingen ter voorbereiding van de voorjaarsbesluitvorming in 2025?*

A. Doelsturing

- Momenteel wordt toegewerkt naar een systeem met handhaafbare bedrijfsgerichte klimaatdoelen. Het gaat hierbij om verschillende toepassingsvormen (informerend t/m handhaven).

B. Innovatie

- Momenteel wordt conform Regeerprogramma gewerkt aan een innovatiepakket. De precieze effecten zijn afhankelijk van de financiële middelen die daarvoor beschikbaar zijn. Afspraak is dat dit uitgewerkt gaat worden richting voorjaarsnota.

C. Verdere uitwerking mestpakket

- Het mestpakket kent een voorafgaand aan de voorjaarsbesluitvorming weegmoment (zoals opgenomen in de mestbrief). Mocht extra inzet nodig zijn, dan bespreekt MKGG graag de bijdrage aan de klimaatopgave.

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Klimaat

Ons kenmerk
DGKE-K /

Agendapunt 3: Landgebruik - Beleid in uitvoering & 'alternatief' beleid

- Door het wegvallen van de NPLG-middelen lopen de uitvoering van de Bossenstrategie en het Veenplan verdere vertraging op.
- Daarom zal er richting de voorjaarsbesluitvorming van 2025 nagedacht moeten worden over aanvullend beleid.

Bespreekpunt 5: *Bent u akkoord met uitwerking van onderstaande oplossingsrichtingen ter voorbereiding van de voorjaarsbesluitvorming in 2025?*

A. Aanpak bossen en veenweiden

- Het wegvallen van (een deel van) de financiering van de bossenstrategie en het Veenplan beperkt het tempo dat gemaakt kan worden. LVVN beziet mede in relatie tot de gebiedsgerichte aanpak en de implementatie van de Natuurherstelverordening hoe daar actie op kan worden ondernomen.